

Ζεφύρι: Οικοδομώντας μια βιώσιμη πόλη (β)*

Ένα σχέδιο κοινωνικής αλληλεγγύης για τους Τσιγγάνους

Δημήτρης Μπουρίκος
(dbourikos@pspa.uoa.gr)

Επιμελητής Ανηλίκων Υπ. Δικαιοσύνης
Υπ. Διδάκτωρ. Πανεπιστημίου Αθηνών

Το παρόν άρθρο εκφράζει προσωπικές απόψεις του συγγραφέα

εφημερίδα **ΘΡΙΑΣΙΟ**, αρ. φύλλου **937**, 16 Νοεμβρίου 2007, σελ. 8

Η Δυτική Αττική και οι δήμοι της αποτελούν περιοχή συγκέντρωσης και διαβίωσης Τσιγγάνων, γεγονός άλλωστε που έχει συμβάλει στην αναπαραγωγή στερεοτύπων και αρνητικών στιγμάτων. Παρά την ύπαρξη υποχρεώσεων της Πολιτείας για την εξασφάλιση των όρων αξιοπρεπούς διαβίωσης των Τσιγγάνων (και άλλων βέβαια κοινωνικά ευπαθών ομάδων του πληθυσμού), δεν έχει εφαρμοστεί μέχρι σήμερα ένα αποτελεσματικό Εθνικό Σχέδιο Δράσης. Το **Ζεφύρι**, παρά το μικρό μέγεθος και τον περιορισμένο προϋπολογισμό του, θα μπορούσε να σχεδιάσει και να υλοποιήσει ένα **Τοπικό Σχέδιο Δράσης για τους Τσιγγάνους** της περιοχής του με στρατηγικό σκοπό τόσο την ουσιαστική βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης των Τσιγγάνων όσο και την αντιμετώπιση των αρνητικών στερεοτύπων που βαραίνουν την περιοχή. Αναλυτικότερα:

1^ο . Αρχές και αξίες του Σχεδίου. Σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, κοινωνική λογοδοσία, συμμετοχικότητα, κινητοποίηση όλων των ανθρωπίνων πόρων, κοινωνική πρόληψη της παραβατικότητας και αποφυγή στερεοτύπων, μεταφορά και εφαρμογή καλών πρακτικών τόσο από τον εθνικό όσο και από τον ευρωπαϊκό χώρο.

2^ο. Άξονες δράσεων του Σχεδίου. Το Τοπικό Σχέδιο Δράσης θα μπορούσε να διαρθρωθεί στη βάση τριών αξόνων: α) κοινωνική ένταξη, β) οικονομική ένταξη, γ) πολιτισμική όσμωση και δ) δημοσιοποίηση. Ο άξονας της κοινωνικής ένταξης αναφέρεται σε δράσεις και μέτρα παροχής κοινωνικών υπηρεσιών, ικανών να βοηθήσουν στην εξασφάλιση ενός αξιοπρεπούς επιπέδου διαβίωσης και κοινωνικής λειτουργικότητας. Υπάρχουσες κοινωνικές δομές (πχ., Γραφείο Κοινωνικών Υποστηρικτικών Δομών) και νέες δομές (πχ., Γραφείο Πληροφόρησης) θα μπορούσαν να ενδυναμώσουν τους Τσιγγάνους στη χρήση των κοινωνικών δικαιωμάτων τους. Ο άξονας της οικονομικής ένταξης αναφέρεται στην χρήση ευκαιριών και επιχορηγήσεων για την ανάπτυξη νόμιμης επιχειρηματικής δραστηριότητας και απασχόλησης Τσιγγάνων σε συνεταιρισμούς, ΜΚΟ και κοινωνικές δομές. Ο άξονας της πολιτισμικής όσμωσης περιλαμβάνει δράσεις ανάδειξης της πολιτισμικής ιδιαιτερότητας με ταυτόχρονο σεβασμό και αποδοχή γενικών και καθολικών αρχών ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Πολιτισμικές

* Το παρόν άρθρο εκφράζει προσωπικές επιστημονικές απόψεις και αντλεί δεδομένα από τρέχουσα έρευνα του συγγραφέα με θέμα: «Ζεφύρι: Η οικοδόμηση μιας βιώσιμης πόλης. Ιστορία, διοικητική πορεία και κοινωνικές συνθήκες».

ιδιαιτερότητες δεν καταγράφονται μόνο στην ομάδα των Τσιγγάνων αλλά και σε ομάδες μη Τσιγγάνων σε πολλές περιοχές της χώρας (πχ., οπλοφορία στην Κρήτη).

3^{ov} . Πόροι και χρηματοδότηση του Σχεδίου. Η νέα προγραμματική περίοδος 2007-2013 προσφέρει ευκαιρίες υποβολής προτάσεων και άντλησης πόρων για τη χρηματοδότηση σχετικών δράσεων. Χρηματοδοτήσεις μπορούν να αντληθούν από τα Επιχειρησιακά Προγράμματα της Ανταγωνιστικότητας, της Διοικητικής Αναβάθμισης και του Ανθρώπινου Δυναμικού. Πόροι επίσης μπορούν να αντληθούν από το Υπ. Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και το Εθνικό Ταμείο Κοινωνικής Συνοχής (υπό σύσταση) με την υποβολή ολοκληρωμένων προγραμμάτων. Τέλος η συμμετοχή σε αναπτυξιακές συμπράξεις και η εκμετάλλευση της Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης θα μπορούσαν να αποτελέσουν πηγές χρηματοδότησης.

3^{ov} . Θεσμικά εργαλεία στήριξης του Σχεδίου. Το Σχέδιο Δράσης θα μπορούσε να σχεδιαστεί και υλοποιηθεί αρχικά από το Τοπικό Συμβούλιο Πρόληψης της Παραβατικότητας και τις Κοινωνικές Δομές του Δήμου στη βάση μιας προγραμματικής συμφωνίας. Ο νέος Κώδικας Δήμων και Κοινοτήτων αποτελεί το απαραίτητο νομικό πλαίσιο ενεργοποίησης τέτοιων πρωτοβουλιών. Θα ήταν σκόπιμη η συνεργασία με σχετικούς ερευνητικούς φορείς της χώρας ή Δήμους με ανάλογα ενδιαφέροντα. Οι δράσεις δημοσιοποίησης απαιτούνται να λειτουργήσουν σε άμεση συνέργεια με τους υπόλοιπους άξονες (κοινωνικός, οικονομικός, πολιτισμικός) έτσι ώστε να υπάρξει η μεγαλύτερη δυνατή αναγνωρισιμότητα των αποτελεσμάτων και κατ' επέκταση μείωση των αρνητικών στερεοτύπων.

4^{ov} . Τοπική ηγεσία και κοινωνία. Η αναγνώριση και αποδοχή της τοπικής κοινότητας για την αξία και χρησιμότητα του Σχεδίου Δράσης αποτελεί σημαντική προϋπόθεση για την άντληση της μέγιστης δυνατής ωφέλειας. Το Σχέδιο απαιτεί ενεργοποίηση σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο. Σε εθνικό επίπεδο (κεντρική διοίκηση) απαιτείται ενεργοποίηση των αρμόδιων δημόσιων αρχών (πχ., Γενική Γραμματεία Νέας Γενιάς) και οργανισμών. Σε περιφερειακό επίπεδο απαιτείται συνεργασία με νομαρχιακούς φορείς (πχ., Δ/νση Κοινωνικής Πρόνοιας) και σχετικές ΜΚΟ. Σε τοπικό επίπεδο απαιτείται η ενεργοποίηση φορέων, ΜΚΟ και εθελοντών.

Μέχρι σήμερα έχουν γίνει σημαντικά βήματα στη δημιουργία προϋποθέσεων σχεδιασμού και εφαρμογής ενός Τοπικού Σχεδίου Δράσης. Μεταξύ αυτών περιλαμβάνονται οι σχετικές ενέργειες της Δημοτικής Αρχής σε κεντρικό και περιφερειακό επίπεδο (πχ., συναντήσεις Δημάρχου με Προέδρους Οργανισμών και ανάδειξη σχετικών θεμάτων στην ΤΕΔΚΝΑ), η δημιουργία του Τοπικού Συμβουλίου Πρόληψης της Παραβατικότητας και η δρομολόγηση δράσεων αστικής ανάπλασης της βόρειας περιοχής του Ζεφυρίου. Απαιτείται ωστόσο η εκπόνηση ενός ολοκληρωμένου Σχεδίου Δράσης α) για την βιώσιμη και αποτελεσματική αντιμετώπιση των προβλημάτων στιγματισμού του Δήμου και β) της ενίσχυσης της τοπικής κοινωνικής συνοχής μέσω της βελτίωσης ποιότητας ζωής των Τσιγγάνων.